

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет

М. О. Биба, К. М. Васирина, М. В. Воробйова,
М. В. Залужна, Г. Ф. Морошкіна, Т. М. Уділова

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ
КУРСОВИХ РОБІТ І КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ МАГІСТРА

для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра та магістра
спеціальності «Філологія»

Затверджено
вченою радою ЗНУ
Протокол № 9 від 23.05.19

Запоріжжя
2019

УДК 378.147.091.33:378.22(075.8)
М545

Методичні рекомендації до написання, оформлення та захисту курсових робіт і кваліфікаційних робіт магістра для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра та магістра спеціальності «Філологія» / М. О. Биба, К. М. Васирина, М. В. Воробйова, М. В. Залужна, Г. Ф. Морошкіна, Т. М. Уділова. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 66 с.

Методичні рекомендації містять викладення основних положень наукової роботи студента, вимоги до структури та змісту студентських наукових робіт (курсівих і магістерських), до їх виконання й оформлення, а також поради процедурного характеру щодо захисту робіт.

Рекомендації призначені для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра та магістра спеціальності «Філологія» освітньо-професійних програм «Мова і література (англійська)», «Мова і література (французька)», «Мова і література (іспанська)», «Мова і література (німецька)», «Переклад (англійський)», «Переклад (німецький)», «Переклад (французький)».

Рецензент

О. О. Ніколова, доктор філол. наук, доцент, професор кафедри німецької філології і перекладу

Відповідальний за випуск

К. М. Ружин, кандидат пед. наук, доцент, завідувач кафедри викладання другої іноземної мови

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
1 СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ РОБОТИ	8
1. 1 Загальні положення	8
1.1.1 Курсова робота	8
1.1.2 Кваліфікаційна робота магістра	9
1.2 Етапи виконання студентської наукової роботи	10
1.2.1 Етапи виконання курсової роботи	10
1.2.2 Етапи виконання кваліфікаційної роботи магістра	10
1.3 Обов'язки студента в процесі підготовки і написання наукової роботи.....	11
2 ВИМОГИ ДО СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ	12
2.1 Структура наукових робіт	12
2.1.1 Вимоги до структури вступної частини роботи.....	13
2.1.2 Вимоги до структури основної частини роботи.....	14
2.2 Вимоги до оформлення студентських наукових робіт	16
2.2.1 Вимоги до оформлення основного тексту роботи	16
2.2.2 Нумерація розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів.....	17
2.2.3 Оформлення ілюстрацій	18
2.2.4 Посилання у науковій роботі	19
2.2.5 Рекомендації щодо оформлення таблиць	20
2.2.6 Особливості оформлення переліків.....	21
3 ЗАХИСТ СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ	22
3.1 Етапи виконання та підготовки наукової роботи до захисту	22
3.1.1 Допуск до захисту курсової роботи.....	22
3.1.2 Допуск до захисту кваліфікаційної роботи магістра	22
3.2 Процедура захисту студентської наукової роботи	23
3.2.1 Етапи захисту курсової роботи на засіданні кафедри	23
3.2.2 Етапи захисту кваліфікаційної роботи магістра на засіданні екзаменаційної комісії.....	23
3.3 Оцінювання наукових робіт	24
3.3.1 Критерії оцінки курсової роботи	24
3.3.2 Стандарти оцінки кваліфікаційної роботи магістра	26
ДОДАТОК А Зразок титульного аркуша курсової роботи	30
ДОДАТОК Б Зразок титульного аркуша кваліфікаційної роботи магістра.....	31
ДОДАТОК В Зразок заповнення титульного аркуша кваліфікаційної роботи магістра.....	32
ДОДАТОК Г Шифри спеціальностей та освітньо-професійні програми	33
ДОДАТОК Д Зразок завдання на кваліфікаційну роботу магістра	36
ДОДАТОК Е Зразок заповнення завдання на кваліфікаційну роботу	38
ДОДАТОК Ж Зразок оформлення змісту.....	40
ДОДАТОК З Зразок оформлення реферату.....	41
ДОДАТОК И Зразок оформлення резюме англійською мовою.....	42
ДОДАТОК К Зразок оформлення резюме французькою мовою	43
ДОДАТОК Л Зразок оформлення резюме іспанською мовою.....	44

ДОДАТОК М Зразок оформлення резюме німецькою мовою	45
ДОДАТОК Н Зразок оформлення вступу.....	46
ДОДАТОК О Зразок оформлення розділу	49
ДОДАТОК П Зразок оформлення списку використаних джерел	51
ДОДАТОК Р Слова та вирази для організації тексту наукової роботи та доповіді на захист.....	53
ДОДАТОК С Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015	56
ДОДАТОК Т Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. Ст. 42. Академічна доброчесність.....	63
ДОДАТОК У Декларація академічної доброчесності здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65

ПЕРЕДМОВА

В Україні підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними програмами на декількох рівнях вищої освіти. Зокрема, факультет іноземної філології Запорізького національного університету готує фахівців на бакалаврському та магістерському рівнях.

Здобуття вищої освіти на кожному рівні передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти – бакалавра або магістра. Однією із складових освітніх програм є виконання самостійних індивідуальних науково-дослідних завдань – курсових робіт та кваліфікаційної роботи магістра на завершальному етапі навчання.

Методичні рекомендації спрямовані на забезпечення при виконанні курсових і кваліфікаційних робіт неухильного дотримання здобувачами вищої освіти норм та вимог, передбачених стандартами й іншими нормативно-технічними документами, поліпшення якості наукових робіт.

Актуальність перегляду й оновлення вимог до оформлення студентських наукових робіт зумовлена:

— прийняттям законів України «Про освіту», «Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності», «Про стандартизацію»;

— введенням у дію нових правил оформлення нормативних документів Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015;

— потребою оптимізації та уніфікації положень, напрацьованих нормоконтролерами різних кафедр факультету іноземної філології, щодо структурних елементів та особливостей оформлення студентських наукових робіт (курсівих і кваліфікаційних робіт магістрів) як текстових документів.

Курсові роботи та випускові роботи освітнього ступеня магістра представляють собою кваліфікаційні наукові роботи, які виконуються студентами за час навчання в університеті під керівництвом навчально-педагогічних працівників. Вони містять обґрунтовані теоретичні та практичні висновки, наукові положення, які виносяться автором для публічного захисту.

Мета курсової роботи полягає в ознайомленні з методами, які були напрацьовані іншими дослідниками в певній галузі, у систематизації, закріпленні та розширенні теоретичних знань та вміння застосовувати їх для аналізу емпіричного матеріалу.

Кваліфікаційна робота магістра повинна містити принципово новий матеріал або узагальнення раніше відомих положень з інших наукових позицій або у новому аспекті із застосуванням загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, правомірність використання яких всебічно обґрунтовується у кожному конкретному випадку. В роботі необхідно наводити вагомі й переконливі докази на користь обраної концепції, всебічно аналізувати і коректно критикувати протилежні їй точки зору.

Завдання курсових і кваліфікаційних робіт магістрів:

- закріпити і поглибити знання, отримані студентами у процесі навчання;

- залучити студентів до самостійної роботи з фаховою літературою;
- сформувати навички пошуку необхідних джерел і матеріалів;
- сформувати у студентів уміння чітко, послідовно і грамотно письмово викладати теоретичні положення;
- розвинути вміння аналізувати, узагальнювати і робити висновки.

У результаті написання кваліфікаційної наукової роботи студент повинен **знати:**

- основні засади планування наукової роботи;
- правила проведення наукових досліджень;
- базові вимоги до оформлення результатів наукових розвідок;

вміти:

- аналізувати теоретичний та практичний матеріал певної галузі філології;
- обґрунтувати власні висновки та стисло і чітко їх формулювати;
- оформляти кваліфікаційні наукові роботи відповідно до існуючих вимог.

Оформлення курсових робіт і кваліфікаційних робіт магістрів відповідно до Національного стандарту України є важливим етапом узгодження формальної сторони та змісту наукового дослідження. Тож, пропоновані методичні рекомендації мають на меті запровадження вимог до організації та проведення процесу наукового проектування, тематики, змісту, обсягу, структури і оформлення, процедури захисту курсової та кваліфікаційної роботи магістра студентів факультету іноземної філології денної та заочної форм навчання.

Наукова інформація у кваліфікаційних роботах різного рівня має бути представлена на належному рівні, з детальним описом процесу та методики дослідження, а також викладенням власних результатів дослідження. Повнота наукової інформації повинна відбиватися у деталізованому фактичному матеріалі з обґрунтуваннями, гіпотезами, теоретичними узагальненнями.

У рекомендаціях особливу увагу акцентовано на необхідності дотримання наукового стилю мови, який є характерним для об'єктивного дослідження, при оформленні результатів наукових пошуків студентів і магістрантів. Наголошено на важливості стисло, логічно й аргументованого викладення змісту, процедури проведення й результатів наукових досліджень, а також необхідності уникнення загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

Під час розроблення рекомендацій враховано багаторічний досвід роботи наукових керівників та нормоконтролерів усіх кафедр факультету іноземної філології, а також пропозиції, висловлені студентами та магістрантами.

Особливу увагу у пропонованих методичних рекомендаціях приділено розкриттю поняття академічної доброчесності як сукупності етичних принципів та правил, визначених законами України у сфері освіти, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності, а також оприлюднення результатів наукових досліджень.

Навчально-методичне видання містить розділи: «Студентські наукові роботи», «Вимоги до студентських наукових робіт», «Захист студентських наукових робіт». Такий розподіл матеріалу покликаний допомогти студенту зорієнтуватися в організації процесу наукового проектування, ознайомитися із специфікою тематики, змісту, обсягу, структури і оформлення, процедури захисту курсової та магістерської робіт. Крім цього, методичні рекомендації містять необхідні зразки оформлення усіх елементів курсової роботи та кваліфікаційної роботи магістра, що подаються наприкінці запропонованого видання у додатках.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра та магістра спеціальності «Філологія» освітньо-професійних програм «Мова і література (англійська)», «Мова і література (французька)», «Мова і література (іспанська)», «Мова і література (німецька)», «Переклад (англійський)», «Переклад (німецький)», «Переклад (французький)».

Вони також можуть бути використані при написанні наукових робіт здобувачами ступеня вищої освіти бакалавра та магістра спеціальності «Середня освіта» освітньо-професійної програми «Середня освіта (Мова і література (англійська))».

1 СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ РОБОТИ

1.1 Загальні положення

1.1.1 Курсова робота

Курсова робота (проект) – це індивідуальне науково-дослідне завдання, яке є творчим або репродуктивним виконанням конкретних завдань щодо об'єктів практичної або наукової діяльності фахівця, що виконується здобувачем вищої освіти самостійно під керівництвом науково-педагогічного працівника на основі знань та умінь, набутих із конкретної та/або суміжних дисциплін.

Курсові роботи, як правило, мають навчально-дослідницький характер і виконуються здебільшого з фундаментальних дисциплін. Курсові проекти виконуються здобувачами вищої освіти, як правило, при вивченні фахових навчальних дисциплін за навчальними планами.

Курсові роботи (проекти) виконуються з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних здобувачами вищої освіти за час навчання, та їхнього застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Курсова робота (проект) має містити обґрунтовані теоретичні положення та висновки, що зроблені здобувачем вищої освіти на підставі аналізу наукової, художньої, методичної літератури, включати матеріали, у яких викладено результати прикладного дослідження проблеми.

Тематика курсових робіт (проектів) повинна відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху. Результати виконання курсової роботи (проекту) мають свідчити про рівень знань здобувача вищої освіти з методології наукового дослідження, фахових навчальних дисциплін, а також про сформованість загальних та спеціальних професійних вмінь та навичок.

Тематика курсових робіт (проектів) затверджується на засіданні кафедри протягом першого місяця навчального семестру. Мета, завдання та порядок виконання курсових робіт (проектів), зміст та обсяги окремих частин, характер вихідних даних, а також інші вимоги визначаються у методичних вказівках з їх виконання, які розробляються кафедрами і доводяться до відома здобувачів вищої освіти разом із їхньою тематикою.

Керівництво курсовими роботами (проектами) здійснюється, як правило, найбільш кваліфікованими науково-педагогічними працівниками кафедр, які мають науковий ступінь. Курсові роботи (проекти) є окремими одиницями контролю і оцінюються як диференційований залік за наслідками їх захисту перед комісією до початку семестрового контролю знань. Курсові проекти (роботи) зберігаються на кафедрі протягом трьох років, потім списуються в установленому порядку [Положення про організацію].

1.1.2 Кваліфікаційна робота магістра

Магістерське дослідження – це випускова кваліфікаційна робота, яка виконується на завершальному етапі навчання здобувачів вищої освіти в університеті і передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних виробничих й інших завдань; розвиток навичок самостійної роботи; оволодіння методиками теоретичних та експериментальних досліджень експерименту, пов'язаних з темою роботи (проекту).

Здобувач вищої освіти має право обрати тему випускової кваліфікаційної роботи (проекту) за переліком тем, визначених випусковою кафедрою, або запропонувати свою тему роботи (проекту) з обґрунтуванням доцільності її розробки. Керівниками випускових кваліфікаційних робіт (проектів) призначаються професори і доценти університету. Порядок підготовки і захисту випускових кваліфікаційних робіт (проектів) здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Запорізькому національному університеті, Положення про порядок створення, організацію і роботу екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти у Запорізькому національному університеті.

Магістерська робота – важлива форма підготовки й підсумкової атестації магістра за освітньо-професійною програмою. Вона демонструє ступінь опанування студентами відповідною ділянкою знань, здатність до критичного аналізу певної проблеми в межах обраної філологічної парадигми та теорії, вміння обирати та застосовувати адекватну методологію та методику емпіричного дослідження та здійснювати ґрунтовний аналіз отриманих даних.

Магістерська робота закріплює отриману інформацію у вигляді текстового та ілюстративного матеріалу, в яких студент-магістрант упорядковує за власним розсудом накопичені наукові факти та доводить наукову цінність або практичну значимість тих чи інших положень.

Специфічним є не лише зміст магістерської роботи, а й форма викладу, яка характеризується певним ступенем абстрагування, аргументованістю суджень та точністю наведених даних. Норми наукової комунікації суворо регламентують характер презентації наукової інформації, передбачаючи відмову від висловлювання власної думки у чистому вигляді. У зв'язку з цим автори роботи намагаються уживати безособові мовні конструкції, які **виключають** застосування особового займенника “я”, пасивні конструкції, що продиктовано вимогою об'єктивності наведеної інформації [Положення про організацію].

Кваліфікаційна робота магістра має:

- відповідати сучасному рівню розвитку науки, а її тема – бути актуальною;
- відбивати як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового пізнання, правомірність використання яких всебічно обґрунтовується у кожному конкретному випадку;

- містити принципово новий матеріал, що включає опис нових фактів, явищ і закономірностей або узагальнення раніше відомих положень з інших наукових позицій або у принципово новому аспекті;

- передбачати елементи наукової полеміки, наводити вагомі й переконливі докази на користь обраної концепції, всебічно аналізувати і доказово критикувати протилежні їй точки зору.

Зміст кваліфікаційної роботи в найбільш систематизованому вигляді фіксує як вихідні передумови наукового дослідження, так і весь його хід, а також отримані при цьому результати. Причому тут не просто описуються наукові факти, а й проводиться їх всебічний аналіз, розглядаються типові ситуації, відповідно до обраної теми.

Успішність виконання кваліфікаційної роботи магістра великою мірою залежить від уміння вибрати найрезультативніші методи дослідження, оскільки саме вони дозволяють досягти поставленої у роботі мети. Не менш важливим є і вибір найбільш ефективних способів презентації результатів дослідження.

1.2 Етапи виконання студентської наукової роботи

1.2.1 Етапи виконання курсової роботи

I. Підготовчий етап:

- 1) вибір теми дослідження та її узгодження із науковим керівником;
- 2) визначення об'єкту та предмету дослідження;
- 3) складання і узгодження плану роботи;
- 4) складання і узгодження графіка виконання курсової роботи.

II. Основний етап:

- 1) підбір і аналіз бібліографії;
- 2) добір фактичного матеріалу;
- 3) проведення дослідження;
- 4) написання тексту курсової роботи;
- 5) оформлення роботи;
- 6) подання готового дослідження на відповідну випускову кафедру.

III. Завершальний етап:

- 1) захист роботи на засіданні відповідної кафедри;
- 2) отримання оцінки наукового керівника.

1.2.2 Етапи виконання кваліфікаційної роботи магістра

I. Підготовчий етап:

- 1) вибір теми дослідження та її узгодження із науковим керівником;
- 2) визначення об'єкту та предмету дослідження;
- 3) затвердження теми кваліфікаційної роботи в остаточному формулюванні (*тема закріплюється у наказі і не підлягає зміні!*);
- 4) складання і узгодження плану роботи;
- 5) складання і узгодження графіка виконання роботи.

II. Основний етап:

- 1) підбір і аналіз бібліографії;
- 2) добір фактичного матеріалу;
- 3) проведення дослідження;
- 4) написання тексту магістерського дослідження;
- 5) попередній захист (окремих частин роботи);
- 6) оформлення кваліфікаційної роботи;
- 7) проходження нормоконтролю;
- 8) подання готового дослідження на відповідну випускову кафедру.

III. Завершальний етап:

- 1) отримання відгуку керівника;
- 2) проходження рецензування;
- 3) підготовка до захисту роботи;
- 4) публічний захист кваліфікаційної роботи.

1.3 Обов'язки студента в процесі підготовки і написання наукової роботи

Курсова та магістерська робота є самостійним науковим дослідженням з обраної теми. Студент має узгодити із науковим керівником усі етапи підготовки роботи і неухильно дотримуватися календарного графіку.

За достовірність інформації, точність і коректність цитувань, вірність кількісних і статистичних підрахунків, обґрунтованість висновків, а також за оригінальність та автентичність дослідження, відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату) **відповідальність несе автор** курсової або магістерської роботи **особисто**, про що засвідчує підписана студентом **Декларація академічної доброчесності здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ**.

Про плагіат

Плагіатом у науковому середовищі вважають, окрім списування, ще й використання експериментальних даних конкретного дослідження, запозичення текстології рукописів, що їх досі не розшифрували, використання готової статистики. І все це без посилання на джерело (оскільки, депонуючи ваш диплом у деканаті й у бібліотеці університету, ви тим самим публікуєте його), а також крадіжка чужого перекладу іноземного тексту, що його досі не перекладали або перекладали іншими словами.

Умберто Еко «Як написати дипломну роботу» [Еко 2007, с. 55]

2 ВИМОГИ ДО СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ

Загальними вимогами до студентської наукової роботи є:

- ✓ цільова спрямованість, актуальність і новизна тематики;
- ✓ оригінальність, самостійність дослідження;
- ✓ стрункість побудови й чітка структурованість;
- ✓ логічна послідовність викладу матеріалу;
- ✓ глибина дослідження і повнота висвітлення питань;
- ✓ переконливість аргументації;
- ✓ коректність і доцільність вживання фахової термінології;
- ✓ стислість, точність і науковість формулювань;
- ✓ опора на автентичний мовний матеріал;
- ✓ конкретність викладу результатів роботи;
- ✓ доказовість і обґрунтованість висновків;
- ✓ грамотне оформлення.

2.1 Структура наукових робіт

Основні параметри структури та оформлення студентських наукових робіт мають узгоджуватись з Національним стандартом України ДСТУ 3008:2015 «Звіти у сфері науки і техніки» [ДСТУ 3008:2015].

Курсова та магістерська роботи складаються зі **вступної** та **основної частин**. **Вступна частина** повинна мати такі структурні елементи:

- 1) титульний аркуш (див. Додатки А, Б, В);
- 2) завдання (тільки для магістерської роботи, Додатки Д, Е);
- 3) реферат (Додаток З);
- 4) зміст (Додаток Ж);
- 5) перелік умовних позначень (символів, одиниць, скорочень і термінів, якщо у ньому є потреба);

Основна частина містить такі структурні одиниці:

- 1) вступ (Додаток Н);
- 2) основний текст роботи, який складається з двох чи більше розділів (зразок оформлення – Додаток О);
- 3) висновки;
- 4) список використаних джерел (див. Додаток П);
- 5) резюме іноземною мовою, яка вивчається (Додатки И-М);
- 6) додатки.

Структурні елементи **ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ**, **ЗМІСТ**, **ВСТУП**, **ОСНОВНИЙ ТЕКСТ**, **ВИСНОВКИ**, **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ** є обов'язковими.

Обов'язковою вимогою при поданні магістерської роботи до захисту є наявність **Реферату** українською та **Резюме** іноземною мовою, яка вивчається, (**Summary**, **Zusammenfassung**, **Resumé**, **Resumen**), що не нумеруються та не вказуються у змісті.

У них подається стислий огляд наукової роботи (1-2 сторінки) відповідною мовою, а також наводяться *ключові слова* (до десяти), подані курсивом через порожній рядок після тексту резюме (див. Додатки З, И, К, Л, М).

В кінці роботи підшивається заповнена та підписана студентом **Декларація академічної доброчесності**, що не нумерується і не включається в обсяг роботи (Додаток У).

Студентська наукова робота виконується державною мовою.

2.1.1 Вимоги до структури вступної частини роботи

Титульний аркуш є першою сторінкою будь-якої студентської наукової роботи і становить основне джерело бібліографічної інформації, необхідної для обробки та пошуку документа. Він має бути оформлений відповідно до наведених нижче зразків, електронний варіант яких можна отримати у нормоконтролера, лаборанта кафедри або наукового керівника.

Титульний аркуш обов'язково повинен мати такі відомості про роботу:

- а) назва міністерства і навчального закладу;
- б) повна назва документа;
- в) відомості про автора, наукового керівника та призначеного кафедрою рецензента роботи (за необхідності – про наукового консультанта роботи);
- г) рік виконання роботи;

(Приклад оформлення титульних аркушів наведено у Додатках А-В).

Завдання (лише для магістерської роботи!) містить детальну інформацію про тематику, вихідні дані та етапи роботи над дослідженням (Додатки Д, Е). Воно заповнюється *у друкованому форматі* (не письмово!!!), роздруковується на 1 аркуші (*двосторонній друк*), підшивається слідом за титульним аркушем, не нумерується і не включається до загальної кількості сторінок.

Рекомендуємо уточнювати на кафедрі відомості про наукового керівника, рецензента й нормоконтролера (посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали).

Інформацію про **шифри спеціальностей та освітньо-професійні програми**, яку необхідно вказувати у титульному аркуші, див. у Додатку Г.

Зміст представляє собою показник основних складових частин роботи. У ньому перераховуються всі її елементи із вказівкою на номер сторінки, з якої починається кожна складова роботи.

Зміст містить такі елементи: перелік умовних позначень; вступ; заголовки розділів і підрозділів; висновки; список використаних джерел; додатки (якщо вони є). (Приклад оформлення змісту наведено у Додатку Ж).

Перелік умовних позначень становить додаткову складову роботи. Він містить необхідні скорочення термінів, вживаних у роботі, а також тлумачення символів, умовних одиниць тощо. Його подають після змісту, починаючи з нової сторінки та розташовуючи елементи в алфавітному порядку спочатку кирилицею, потім латиницею.

Незалежно від наявності переліку, при першій появі цих елементів у тексті роботи обов'язково наводять їх тлумачення. Наприклад: *лексична одиниця (тут і далі – ЛО)*.

2.1.2 Вимоги до структури основної частини роботи

Основна частина роботи починається зі **вступу**.

У **вступі** мають бути зазначені:

- коротко викладена **історія дослідження питання** (ступінь вивченості теми) за хронологічним або концептуальним принципом;
  - **актуальність проблеми**, яка зумовила вибір теми дослідження;
  - **об'єкт дослідження**: ...
  - **предмет дослідження**: ...
  - **мета дослідження**: ....
  - **завдання дослідження**:
    - 1) визначити ....
    - 2) виокремити ...
    - 3) систематизувати ...тощо.
  - **методи дослідження**: ...
  - **наукова новизна дослідження**: полягає у ...
  - **практичне значення дослідження** .....
  - **апробація результатів дослідження**, якщо вони були презентовані на конференціях та/або оприлюднені у публікаціях з фаху (наукових статтях, тезах та матеріалах конференцій) у вигляді списку конференцій і публікацій.
  - **структура роботи**, де стисло наводиться зміст кожного структурного елементу роботи, кількість сторінок роботи та використаних у ній джерел.
- (Приклад оформлення вступу наведено у Додатку Н).

Про вступ у дипломній роботі

Зрозуміло, що і вступ, і зміст неодноразово переписуватимуться. Це закладено в програму. Остаточний вступ й остаточний зміст (ті, котрі ввійдуть у кінцевий текст диплома) не можуть і не повинні бути тотожними до ваших перших замальовок. Якби вони були тотожними, це б означало, що за час роботи у вас не народилося жодної нової ідеї. Ви навдивовижу цілісна особистість, але робота над дослідженням виявилася марною.

Чим буде відрізнятися перша редакція вступу від остаточної? Тим, що в остаточній ви обіцятимете набагато менше, ніж у першій. Завдання остаточного вступу — допомогти читачеві вникнути у ваш диплом. У жодному разі не обіцяйте того, чого в дипломі не буде.

Умберто Еко «Як написати дипломну роботу» [Еко 2007, с. 119]

Основний текст роботи складається з двох чи більше розділів, в яких розглядається та досліджується предмет, об'єкт та досягаються основна мета та завдання роботи. Перша частина роботи (1-2 розділи), як правило, є *теоретичною*, друга частина, що може складатися з 1-2 розділів, є *дослідницькою* та містить аналіз фактичного мовного / літературного / методичного матеріалу (мовних одиниць, текстів, вправ тощо). Бажано дотримуватися балансу між теоретичною та дослідницькою частинами роботи (співвідношення за обсягом має бути приблизно 1 : 1).

Висновки розміщуються безпосередньо після викладу основного тексту роботи та починаються з нової сторінки. **Проміжні висновки до кожного розділу не виносяться окремим пунктом**, але можуть бути представлені в останніх абзацах кожного розділу або навіть підрозділу роботи.

Загальні висновки повинні містити власний синтез «наскрізних» висновків за розділами, оцінку повноти вирішення поставлених завдань. Бажано, щоб вони були синхронізовані із завданнями роботи, сформульованими у вступі.

Список використаних джерел вміщує розташовані за алфавітом джерела (спочатку кирилицею, потім латиницею), якими користувалися при написанні роботи (з яких брали цитати, певні положення та ілюстративний матеріал та на які **обов'язково** є посилання в тексті роботи).

Якщо в роботі використано теоретичні (монографії, навчальні посібники, наукові статті, дисертації та автореферати дисертацій), лексикографічні (словники, енциклопедії) та інші джерела ілюстративного матеріалу (художні тексти, газети, журнали), вони виділяються в окремі підрозділи списку із зазначенням у назві типу джерел (див. Додатки П, С)

Додатки розміщують після списку використаних джерел та іменують згідно з українським алфавітом. Вони нумеруються, включаються до змісту, але не включаються до загального обсягу роботи.

У додатках вміщують матеріал, який:

- є необхідним для повноти викладення роботи, але включення його до основної частини наукової роботи може змінити впорядковане і логічне структурування дослідження;

- не може бути розміщений в основній частині наукової роботи через великий обсяг (більш ніж 1 сторінка) або способи його відтворення.

У додатки можуть бути включені:

- додаткові ілюстрації або таблиці;
- матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладання або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (графіки, діаграми, формули, розрахунки, опис комп'ютерних програм, розроблених у роботі).

Кожен додаток повинен починатися з нового аркуша і мати заголовок, виконаний великими літерами. У правому верхньому кутку над заголовком великими літерами пишуть відповідно: ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б тощо. Якщо в роботі один додаток, його позначають як ДОДАТОК А.

Позначення додатків виконується літерами українського алфавіту, проте для нумерації **не використовуються** літери **Г, Є, І, І, Й, Ь**.

2.2 Вимоги до оформлення студентських наукових робіт

При оформленні студентських курсових і магістерських робіт слід обов'язково дотримуватися викладених нижче технічних вимог щодо оформлення основного тексту роботи, ілюстрацій, таблиць, переліків, нумерації сторінок, посилань згідно з чинними стандартами [ДСТУ 3008:2015], [ДСТУ 3582:2013], [ДСТУ 8302:2015].

2.2.1 Вимоги до оформлення основного тексту роботи

Наукову роботу оформляють на аркушах формату А4 (210 х 297 мм) комп'ютерним набором у текстовому редакторі WORD та роздрукуванням на одному боці аркуша білого офісного паперу (якісний односторонній друк).

Роботу друкують, використовуючи шрифт **Times New Roman, 14** кеглем з **інтервалом 1,5**, із розрахунку не більше 40 рядків на сторінці (за умов рівномірного її заповнення та висотою літер і цифр не менш, ніж 1,8 мм).

На кафедру подають: роздруковану *курсону роботу* – в теці-швидкозшивачі з файлами (односторонній друк), *магістерську кваліфікаційну роботу* – у твердій палітурці.

Текст роботи слід друкувати, дотримуючись таких **параметрів сторінок**: лівий берег – **30 мм**, верхні та нижні береги – **20 мм**, правий берег – **15 мм**. Під час виконання роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності й чіткості тексту.

Текст друкується **без переносів, з вирівнюванням по ширині сторінки, без відступів між абзацами**.

Окремі (поодинокі) помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти коректором і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого зображення від руки. Виправлення повинно бути такого ж кольору, як і основний текст (чорного).

Скорочення слів і словосполучень у роботі виконують відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 3582:2013. «Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою» [ДСТУ 3582:2013].

ЗМІСТ, РЕФЕРАТ, РЕЗЮМЕ іноземною мовою не нумерують, їхні назви слугують заголовками структурних елементів та друкуються великими літерами напівжирним шрифтом, з вирівнюванням по центру

Розділи, підрозділи і пункти повинні мати заголовки. Заголовки структурних елементів і заголовки розділів розташовують посередині рядка (з вирівнюванням по центру) і друкують великими літерами напівжирним шрифтом Times New Roman, 14 кеглем, без крапок в кінці, не підкреслюючи.

Заголовки підрозділів і пунктів тексту слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, без підкреслення та без крапки в кінці.

Абзаци й відступи повинні бути однаковим впродовж усього тексту і дорівнювати **1-1,2 см**.

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовках та по всьому тексту роботи не допускається. Відстань між заголовками і подальшим чи попереднім текстом (за винятком заголовка пункту) має бути **два інтервали**.

Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Не допускається розміщення назв розділів, підрозділів та пунктів в нижній частині сторінки, якщо після назви розміщено тільки один рядок тексту або немає жодного рядку тексту. Такі назви переносять на наступну сторінку.

Сторінки роботи слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту наукового дослідження. Номер сторінки проставляють у **правому верхньому кутку сторінки** без крапки в кінці.

Титульний аркуш та зміст включають до загальної кількості сторінок роботи, але **номер сторінки** на них **не проставляють**.

Виділення окремих елементів тексту здійснюється *курсивом*, **напівжирним шрифтом** або *напівжирним курсивом* (підкреслення не допускаються, окрім випадків, коли його уникнути неможливо).

Іншомовний ілюстративний матеріал має виділятися в роботі *курсивом*. Якщо цитований фрагмент за обсягом переважає 1-2 речення, його можна подавати окремим абзацем.

Не допускається розрив у кінці рядка *ініціалів із прізвищами* та *сторінок – з номерами сторінок*. Для уникнення рекомендовано використання функції Word «нерозривний пробіл» (“Shift”+”Ctrl”+”Space”). Між літерами ініціалів має стояти пробіл (приміром, П. І. Білоусенко, Ю. А. Зацний).

Звертаємо особливу увагу на необхідність ретельної перевірки та подання ініціалів цитованих у роботах авторів українською мовою, котрі інколи істотно відрізняються від іншомовного варіанту. Наприклад, Потебня А. А. (*рус.* Александр Афанасьевич) = О. О. (*укр.* Олександр Опанасович).

2.2.2 Нумерація розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів

Розділи, підрозділи, пункти, підпункти роботи слід нумерувати арабськими цифрами.

Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладу тексту і позначатися арабськими цифрами без крапки, наприклад, 1 2 3 тощо.

Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою.

Після номеру підрозділу крапку не ставлять, наприклад, 1.1, 1.2 і т.д. Пункти повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу або підрозділу.

Номер пункту складається з номера розділу, порядкового номера підрозділу та порядкового номера пункту, відокремлених крапкою. Після номера пункту крапку не ставлять, наприклад 1.1.1, 1.1.2 тощо.

Номер підпункту складається з порядкового номера розділу, підрозділу і підпункту, відокремлених крапкою, наприклад, 1.1.1.1, 1.1.1.2, 1.1.1.3 і т.д.

Якщо розділ або підрозділ складається з одного пункту, або пункт складається з одного підпункту, його не виокремлюють і не нумерують. Якщо текст підрозділу складає менш ніж сторінку роботи, його не оформлюють як окремий підрозділ.

2.2.3 Оформлення ілюстрацій

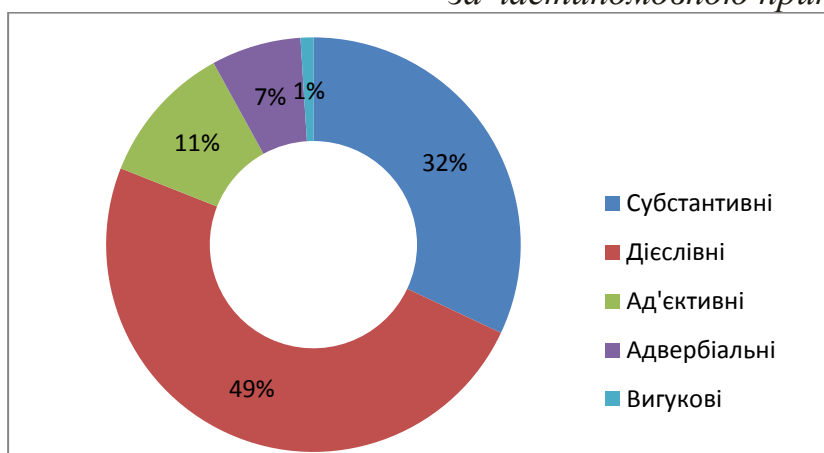
Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) слід розміщувати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у тексті роботи.

Ілюстрації мають бути виконані у кольорі (із кольоровим друком відповідних сторінок) або, якщо вони чорно-білі, мати заливку із контрастних відтінків сірого кольору. Ілюстрації подають посередині сторінки симетрично тексту з вирівнюванням по центру (див. Діаграму 2.3).

Креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, розміщені у роботі, мають відповідати вимогам стандартів «Єдиної системи конструкторської документації». Скріншоти веб-сторінок мають бути високої якості, їх розміщують в роботі як малюнок.

Ілюстрація позначається словом «Рисунок», «Схема», «Діаграма», «Графік» з вирівнюванням по правому краю. Над ілюстрацією обов'язково розміщують її назву, що містить пояснювальні дані, наприклад:

Діаграма 2.3
Відсоткове співвідношення між фразеологізмами
за частиномовною приналежністю

Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках (які

нумеруються окремо). Номер ілюстрації складається з номеру розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад: «Рисунок 2.1» – це перший рисунок другого розділу.

Якщо у роботі вміщено тільки одну ілюстрацію, її нумерують згідно з вимогами. Якщо ілюстрація за площею перевищує одну сторінку, доцільно подавати її у Додатках із обов'язковим посиланням на неї в тексті роботи.

Якщо рисунки створені не автором роботи, при використанні їх в роботі необхідно дотримуватися вимог чинного законодавства України про авторське право.

2.2.4 Посилання у науковій роботі

На всі цитовані наукові праці інших дослідників в тексті студентської наукової роботи мають бути посилання, навіть якщо вони є перефразованими та подані в роботі не в лапках. Цитування в тексті оформлюються з урахуванням вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 [ДСТУ 8302:2015].

Назви цитованих джерел у роботі наводяться мовою оригіналу, приміром, так: «Як зазначав Ж.-Ф. Ліотар у роботі “The Postmodern Condition: A Report on Knowledge”, ... [Lyotard 1984, с. 49]». При власному перекладі цитат з іншомовних джерел необхідно зазначити це в дужках із своїми ініціалами, наприклад, у такий спосіб: (тут і далі переклад наш. – Т. І.). Лапки для оформлення цитувань мають бути верхніми для цитованого тексту латиницею (“.....”) та боковими («.....») для кирилиці.

Посилання в тексті роботи роблять у квадратних дужках із зазначенням прізвища автора, року видання джерела та сторінки або діапазону сторінок, з яких взято цитату, наприклад, [Коваленко 2015, с. 45], [Коваленко 2015, с. 45-46]. При посиланні на всю роботу в цілому або Інтернет-джерело, номери сторінок у квадратних дужках не зазначають, наприклад [Коваленко 2015].

Якщо список використаних джерел містить кілька робіт даного автора того самого року видання, позначаємо їх додаванням до року видання літер за алфавітом [Коваленко 2015а, с. 45], [Коваленко 2015б, с. 211], які дублюються і в списку літератури.

Довгі назви джерел без автора можна скорочувати до аббревіатур, приміром, [LDCE 2005, с. 54] із обов'язковим зазначенням розшифрування в списку використаних джерел, як-от: LDCE – London Dictionary of Contemporary English.

Посилання на Інтернет-ресурси можуть не містити року видання й сторінок, якщо вони не зазначені на процитованому сайті, проте, у списку джерел варто вказувати дату звернення до ресурсу.

Список використаних джерел, на які є посилання в роботі, наводять у її кінці, після **Висновків**, починаючи з нової сторінки. Його розміщують в алфавітному порядку і складають відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 [ДСТУ 8302:2015] (див. Додатки П та С).

При посиланні на структурні елементи самої роботи треба зазначити відповідні номери розділів, підрозділів, пунктів, позицій переліків, рисунків,

формул, таблиць, додатків. Посилаючись, використовують такі вирази: «у розділі 4», «див. 2.1», «відповідно до 2.3.4.1», «(Рисунок 1.3)», «відповідно до таблиці 3.2», «згідно з формулою (3.1)», «(див. Додаток Г)» тощо.

Про цитування

При цитуванні з інших рук (чесно зазначеному) найліпше перевірити цитату ще й у іншому джерелі та подивитися уважно, чи збігається цитата або факт, або переказ чийогось судження з іншим текстом, у якому це теж цитується. Якщо не збігається, тоді ви повинні засумніватися і вирішити для себе, чи варто зовсім уникнути цього цитування чи все-таки доведеться лізти безпосередньо в оригінальний документ.

Умберто Еко «Як написати дипломну роботу» [Еко 2007, с.65]

Про посилання

У добре організованому дипломі повинно бути багато посилань всередині тексту. Якщо цих посилань немає, це, очевидно, означає, що кожна глава розповідає про своє, окреме (немовби сказане в попередніх главах не має суттєвого значення).

Умберто Еко «Як написати дипломну роботу» [Еко 2007, с.122]

2.2.5 Рекомендації щодо оформлення таблиць

Цифрові показники та статистичні підрахунки, як правило, оформлюють у вигляді таблиць відповідно прикладу (див. Табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Вимоги до студентських наукових робіт

	Курсова робота	Кваліфікаційна робота магістра
Кількість сторінок основного тексту	25-30	50-60
Кількість теоретичних джерел	>25	>50
Кількість джерел іноземними мовами	20% (5-10)	30% (15-20)

Таблицю розташовують безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці із обов'язковим посиланням на неї у тексті роботи.

Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках.

Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 – другий розділ, перша таблиця. Якщо у тексті лише одна таблиця, її нумерують згідно з вимогами. Таблиці кожного додатка нумерують окремо.

Над таблицею друкують її назву малими літерами (крім першої великої) курсивом з вирівнюванням по правому боку. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини з переносом частини таблиці на наступну сторінку, з повтором в кожній частині таблиці її шапки й боковика та із зазначенням: *Продовження Таблиці 1.1*. Поділяючи таблиці на частини, допускається її шапку або боковик замінити відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці.

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. В кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф вказують в однині.

Великі за обсягом таблиці (більш ніж 1 сторінка роботи) доречно подавати у додатках із посиланням на них безпосередньо в тексті роботи.

2.2.6 Особливості оформлення переліків

Переліки, у разі потреби, можуть бути наведені всередині пунктів або підпунктів. Перед переліками ставлять двокрапку.

Перед кожною позицією переліку слід ставити малу літеру української абетки з дужкою або арабську цифру з крапкою (після цифри напис робиться з великої літери, після тексту ставиться крапка) або, не нумеруючи – дефіс (перший рівень деталізації).

Для подальшої деталізації переліку слід використовувати арабські цифри з дужкою (другий рівень деталізації). Приклад:

1. Утворення слів шляхом введення афіксів:

- а) префіксів;
- б) суфіксів.

Або, наприклад, так:

Класифікація реалій В. С. Виноградова виглядає наступним чином:

1. Побутові реалії.
2. Етнографічні та міфологічні реалії.
3. Реалії природного світу.
4. Реалії державного устрою та суспільного життя.
5. Ономастичні реалії.
6. Асоціативні реалії [Виноградов 1978, с.104-110].

У роботі допускаються також нумеровані переліки у вигляді маркованого списку, як-от у наведеному прикладі:

Реалізація мети здійснюється через наступні завдання:

- визначити головну концептуальну ознаку;
- виокремити семантичні групи концепту з відповідними семантичними центрами;
- визначити ядерну та периферійну зони номінативного поля концепту.

3 ЗАХИСТ СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ

3.1 Етапи виконання та підготовки наукової роботи до захисту

3.1.1 Допуск до захисту курсової роботи

До захисту допускаються *курсіві* роботи, теми яких узгоджені із науковим керівником, а структура, зміст і якість викладення матеріалу, а також оформлення відповідають вимогам методичних рекомендацій, що підтверджено підписом керівника роботи.

Захист *курсівих* робіт відбувається на засіданні відповідної кафедри, на якій виконувалося дослідження.

3.1.2 Допуск до захисту кваліфікаційної роботи магістра

До захисту допускаються *магістерські* роботи, теми яких затверджені наказом ректора Запорізького національного університету, а структура, зміст та якість викладення матеріалу і оформлення відповідають вимогам методичних рекомендацій, що підтверджено підписами керівника роботи, нормоконтролера, наявністю відгуку наукового керівника та рецензії. Допуск підтверджується візою завідувача кафедри на титульному аркуші магістерської роботи.

До захисту магістерського дослідження допускаються студенти, які:

- виконали навчальний план (не мають академічних заборгованостей);
- виконали програму підготовки магістра;
- надали на кафедру вчасно завершену, оформлену відповідно до вимог магістерську роботу;
- отримали відгук наукового керівника;
- отримали рецензію;
- не мають заборгованостей по оплаті;
- отримали візу завідуючого кафедрою про допуск до захисту.

Не пізніше, ніж за тиждень до захисту згідно з графіком студент повинен подати на кафедру секретареві екзаменаційної комісії зброшуровану магістерську роботу з усіма необхідними підписами (у твердій палітурці). Електронна версія роботи **ОБОВ'ЯЗКОВО** надається науковому керівникові не менш ніж за 2 тижні до захисту.

Відгук та рецензія **не підшиваються**, а вкладаються в роботу науковим керівником та рецензентом після подання роботи на кафедру.

Структурні частини роботи складаються та підшиваються в такій послідовності:

1. Титульний аркуш.
2. Завдання (двосторонній друк).
3. Реферат.

4. Зміст.
5. Перелік умовних позначень (за наявності).
6. Вступ.
7. Основний текст роботи.
8. Висновки.
9. Список використаних джерел.
10. Резюме іноземною мовою.
11. Додатки (за наявності).
12. Декларація академічної доброчесності.

3.2 Процедура захисту студентської наукової роботи

Захист *магістерських* робіт проводиться на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії за участю не менше половини складу за обов'язкової присутності її голови. На захисті можуть бути присутні: науковий керівник, рецензенти, члени кафедри, представники організацій та установ, де планується працевлаштування випускників кафедри, а також усі бажаючі.

Засідання Екзаменаційної комісії очолює її голова. Головою комісії кожної спеціальності (напрямку) призначається висококваліфікований фахівець у відповідній галузі або провідний науковець відповідного напрямку наукової діяльності, який не працює у даному навчальному закладі. Голова Екзаменаційної комісії призначається наказом ректора ЗНУ. Одна і та ж сама особа може бути головою Екзаменаційної комісії не більше трьох років поспіль.

До складу Екзаменаційної комісії зазвичай входять декан факультету, його заступники, завідувачі кафедр, професори, доценти, старші викладачі, які мають науковий ступінь, визнані фахівці із відповідних спеціальностей [Положення про порядок].

3.2.1 Етапи захисту курсової роботи на засіданні кафедри

1. Презентація студентом основних результатів дослідження (до 5 хвилин). Заохочується вільний виклад матеріалу. Студент заздалегідь готує доповідь, яка повинна бути змістовною та стислою.
2. Відповідь студента на запитання керівника та присутніх членів кафедри.
3. Оголошення оцінки.

3.2.2 Етапи захисту кваліфікаційної роботи магістра на засіданні екзаменаційної комісії

1. Презентація студентом основних результатів дослідження (до 7 хвилин). Захист магістерської роботи відбувається державною мовою.
2. Заохочується вільний виклад матеріалу. Студент заздалегідь готує доповідь, яка повинна бути змістовною та стислою. Текст доповіді обов'язково погоджується з науковим керівником роботи. У виступі слід надати інформацію про тему, мету, завдання, актуальність, предмет та

об'єкт, обґрунтування вибору теми, ступеня її висвітлення в науковій літературі, теоретичне й практичне значення роботи, методика дослідження. Особливу увагу необхідно зосередити на представленні результатів дослідження. Рекомендований супровід виступу – схеми, таблиці, презентації Powerpoint тощо.

3. Відповідь студента на запитання голови та членів екзаменаційної комісії, присутніх. Згідно з науковим етикетом, бажано надавати відповідь тією мовою, якою було поставлене запитання.
4. Оголошення рецензії, а також пояснення магістра щодо зауважень та відповіді на питання рецензента. Відповіді мають бути короткими (як правило з двох-трьох речень), впевненими, чіткими, конкретно відповідати на поставлене запитання.
5. Заслуховування відгуку наукового керівника.
6. Обговорення й підведення підсумків захисту членами екзаменаційної комісії, яка виносить оцінку магістерської роботи на закритому засіданні.
7. Оголошення результатів захисту у присутності всіх випускників після затвердження протоколу головою Екзаменаційної комісії.

3.3 Оцінювання наукових робіт

Результати захисту курсових/ магістерських робіт оцінюються за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною шкалою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). При визначенні оцінки роботи приймається до уваги рівень теоретичної, наукової та практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

3.3.1 Критерії оцінки курсової роботи

На «відмінно» (90-100 балів) оцінюється робота, що відповідає наступним вимогам:

- 1) тема роботи актуальна, відрізняється новизною;
- 2) у роботі здійснено ґрунтовний аналіз необхідних аспектів проблеми;
- 3) використані сучасні джерела;
- 4) використані методи дослідження адекватні меті та завданням дослідження;
- 5) матеріал роботи добре структурований і логічно викладений;
- 6) висновки відповідають завданням роботи, уможливають реалізацію мети дослідження; рекомендації впливають із висновків і мають практичну значущість;
- 7) роботу оформлено із дотриманням затверджених вимог;
- 8) процедура захисту є успішною, виступ - лаконічний і повною мірою розкриває сутність проведеного дослідження, висновки обґрунтовані;
- 9) під час захисту студент демонструє вільне володіння темою, коректно відповідає на питання комісії;

На «**добре**» (75-89 балів) оцінюється робота, що відповідає таким параметрам:

- 1) тема роботи є актуальною;
- 2) у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми;
- 3) використані джерела, що розкривають фундаментальні і прикладні аспекти теми;
- 4) висновки відповідають завданням роботи, рекомендації мають практичну значущість;
- 5) оформлення роботи в цілому відповідає відповідним правилам, втім, наявні окремі огріхи у оформленні;
- 6) виступ достатньою мірою розкриває сутність проведеного дослідження;
- 7) на всі запитання комісії надані достатні відповіді;

На «**задовільно**» (60-74 бали) заслугоує робота, що має наступні характеристики:

- 1) аналіз проблеми у цілому відповідає темі, меті і завданням дослідження;
- 2) використані джерела розкривають окремі аспекти теми, дають можливість для формулювання висновків;
- 3) сформульовані у роботі висновки і рекомендації впливають із теоретичного аналізу проблеми;
- 4) оформлення роботи в цілому відповідає правилам оформлення курсових робіт, але наявні певні огріхи;
- 5) виступ у цілому відповідає змісту роботи, містить висновки, але свідчить про поверховість роботи, неповне опрацювання студентом проблеми;
- 6) студент в основному відповідає на запитання членів комісії, але відповіді надто загальні, поверхові або неточні.

Підстави для «**незадовільної**» (0-59 балів) оцінки курсової роботи:

- 1) у роботі здійснено надто поверховий аналіз проблеми, у процесі якого студент не виявив здатності до самостійного вирішення поставлених завдань;
- 2) сформульовані у роботі висновки і рекомендації не впливають безпосередньо ні з теоретичного аналізу проблеми, ні з результатів емпіричного дослідження;
- 3) роботу оформлено без урахування відповідних вимог;
- 4) під час захисту студент не продемонстрував необхідного рівня володіння матеріалом, виступ погано структурований, висновки не обґрунтовані, поверхові й не мають практичної значущості;
- 5) під час захисту студент не відповів на поставлені комісією запитання або дав на них помилкові відповіді;
- 6) студент не дотримувався графіку роботи, працював не систематично, не враховував порад наукового керівника.

3.3.2 Стандарти оцінки кваліфікаційної роботи магістра

При оцінці випускової кваліфікаційної роботи виходять з того, що **магістр повинен уміти:**

- формулювати мету і завдання дослідження;
- складати план дослідження;
- вести бібліографічний пошук із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- використовувати сучасні методи наукового дослідження, модифікувати наявні та розробляти нові методи, виходячи із завдань конкретного дослідження;
- обробляти отримані дані, аналізувати і синтезувати їх на базі наявних наукових джерел та джерел фактичного матеріалу;
- оформляти результати досліджень відповідно до сучасних вимог, у вигляді звітів, рефератів, статей.

При оцінці змісту магістерської роботи комісія бере до уваги новизну та актуальність теми дослідження, логічність структури роботи, рівень теоретичного аналізу проблеми, якість аналізу і узагальнення результатів дослідження, інтерпретацію, оригінальність дослідження (адекватність методів дослідження завданням, особливостям об'єкта та предмета роботи), вміння та обсяги опрацювання фундаментальних та науково значущих джерел, апробацію результатів дослідження на студентських наукових конференціях та дотримання стандартів оформлення (див. Табл. 3.1).

Під **апробацією** роботи розуміють участь у наукових та науково-практичних конференціях з доповідями на теми, розкриті в роботі, а також видання результатів дослідження у наукових журналах, збірниках, колективних монографіях, матеріалах наукових та науково-практичних конференцій як одноосібно, так і у співавторстві.

На **«відмінно»** (90-100 балів) оцінюється магістерська робота, що відповідає таким вимогам:

- 1) тема роботи актуальна, відрізняється новизною;
- 2) у роботі здійснено ґрунтовний аналіз необхідних аспектів проблеми;
- 3) використані сучасні джерела, у тому числі періодичні видання, монографії, що розкривають фундаментальні і прикладні аспекти теми;
- 4) використані методи дослідження адекватні меті та завданням дослідження;
- 5) матеріал роботи добре структурований і логічно викладений;
- 6) результати емпіричного дослідження відповідають головним параметрам якості емпіричної інформації (надійність, валідність, репрезентативність, точність, стійкість);
- 7) висновки відповідають завданням роботи, уможливають реалізацію мети дослідження; рекомендації випливають із висновків і мають практичну значущість;
- 8) роботу оформлено із дотриманням затверджених вимог;

9) процедура захисту є успішною, виступ - лаконічний і повною мірою розкриває сутність проведеного дослідження, висновки обґрунтовані;

10) при захисті магістерської роботи використані наочні матеріали;

11) на всі запитання екзаменаційної комісії надані вичерпні відповіді, студент демонструє вільне володіння темою, категоріальним апаратом профільних навчальних дисциплін;

12) магістрант дотримувався графіку роботи, працював самостійно і систематично, проявив активність та ініціативність.

На «**добре**» (75-89 балів) оцінюється магістерська робота, що відповідає таким параметрам:

1) тема роботи є актуальною;

2) у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми;

3) використані джерела, що розкривають фундаментальні і прикладні аспекти теми;

4) висновки відповідають завданням роботи, рекомендації мають практичну значущість;

5) матеріал магістерської роботи логічно структурований;

6) оформлення роботи в цілому відповідає відповідним правилам, втім, наявні окремі огріхи у оформленні;

7) виступ достатньою мірою розкриває сутність проведеного дослідження;

8) на всі запитання екзаменаційної комісії надані достатні відповіді;

9) студент в основному дотримувався графіку роботи, працював систематично, враховував поради наукового керівника.

Оцінку «**задовільно**» (60-74 бали) отримує магістерська робота, що має наступні характеристики:

1) аналіз проблеми у цілому відповідає темі, меті і завданням дослідження;

2) використані джерела розкривають окремі аспекти теми, дають можливість для формулювання висновків;

3) сформульовані у роботі висновки і рекомендації впливають із теоретичного аналізу проблеми;

4) оформлення роботи в цілому відповідає правилам оформлення магістерських робіт, але наявні певні огріхи;

5) виступ у цілому відповідає змісту магістерської роботи, містить висновки, але свідчить про поверховість роботи, неповне опрацювання студентом проблеми і недостатнє володіння категоріальним апаратом профільних навчальних дисциплін;

6) студент в основному відповідає на запитання членів комісії, але відповіді надто загальні, поверхові або неточні;

7) студент не дотримувався графіку роботи, працював не систематично, не повністю враховував поради наукового керівника.

Підстави для «незадовільної» (0-59 балів) оцінки магістерської роботи:

- 1) у роботі здійснено надто поверховий аналіз проблеми, у процесі якого студент не виявив здатності до самостійного вирішення поставлених завдань;
- 2) сформульовані у роботі висновки і рекомендації не впливають безпосередньо ні з теоретичного аналізу проблеми, ні з результатів емпіричного дослідження;
- 3) роботу оформлено без урахування відповідних вимог;
- 4) під час захисту студент не продемонстрував необхідного рівня володіння матеріалом, виступ погано структурований, висновки не обґрунтовані, поверхові й не мають практичної значущості;
- 5) під час захисту студент не відповів на поставлені комісією запитання або дав на них помилкові відповіді;
- 6) студент не дотримувався графіку роботи, працював не систематично, не враховував порад наукового керівника;
- 7) магістерська робота отримала негативну оцінку рецензента.

При обговоренні оцінки за захист враховуються:

- логіка і науковість виступу студента перед Екзаменаційною комісією;
- ступінь складності і актуальності проблеми;
- практична і теоретична значущість роботи;
- ясність викладення, самостійні судження, володіння матеріалом;
- вміння студента відповідати на запитання та зауваження;
- якість оформлення роботи;
- характеристики роботи, представлені у рецензії та відгуку.

При обговоренні оцінки магістерської роботи комісія також бере до уваги і якісні параметри процесу роботи студента над магістерською роботою, а саме:

- дотримання графіка роботи;
- своєчасність попереднього захисту магістерської роботи на кафедрі, отримання рецензії, подання оформленої роботи на кафедру у визначені терміни;
- активність та самостійність студента у підготовці магістерської роботи на підставі оцінки наукового керівника.

Рішення Екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених при захисті випускової кваліфікаційної роботи, присудження відповідного ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови комісії є вирішальним.

Оцінки захисту випускової кваліфікаційної роботи виставляє кожен член комісії, а голова підсумовує їх результати щодо кожного здобувача вищої освіти.

Повторний захист випускової кваліфікаційної роботи з метою підвищення оцінки не дозволяється.

Студенту, який успішно захистив магістерську роботу, за рішенням Екзаменаційної комісії присвоюється кваліфікація «магістр філології», видається диплом про вищу освіту та додаток до диплому (двома мовами – українською та англійською).

Документ про вищу освіту державного зразка з відзнакою отримують здобувачі вищої освіти, які за наслідками виконання освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми мають оцінки «відмінно» не менше як 75% з усіх навчальних дисциплін і практичної підготовки, оцінки «добре» з інших навчальних дисциплін та бальні оцінки з заліків не менше 75, пройшли державну атестацію з оцінкою «відмінно» та мають наукові здобутки, що підтверджується висновком відповідної кафедри. Випускники магістратури, які за підсумками навчання отримали диплом з відзнакою, можуть рекомендуватися Екзаменаційною комісією для вступу до аспірантури.

Здобувачі вищої освіти, які під час захисту отримали оцінку «незадовільно» або не з'явилися на захист без поважної причини, відраховуються з Університету і їм видається академічна довідка. Вони мають право один раз протягом трьох років поновитися (в межах ліцензованого обсягу за відповідною спеціальністю (напрямом підготовки)) на навчання в Університеті за рахунок коштів юридичних або фізичних осіб.

Здобувачам вищої освіти, які з поважних (документально підтверджених) причин не з'явилися на захист, ректором Університету може бути змінена дата його проведення у межах терміну роботи екзаменаційної комісії.

У випадках, коли захист випускової кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, Екзаменаційна комісія встановлює, чи може здобувач вищої освіти подати на повторний захист ту саму випускову кваліфікаційну роботу з доопрацюванням, чи він повинен опрацювати нову тему, визначену відповідною кафедрою ЗНУ.

Після закінчення роботи Екзаменаційної комісії випускові кваліфікаційні роботи (проекти) здобувачів вищої освіти передаються випусковою кафедрою до архіву Університету, де вони зберігаються в установленому порядку [Положення про організацію].

Про значення дипломної роботи

Яку би роль у своєму житті ви не відводили науковим розвідкам, побачите, що сумлінний диплом корисний до найменшої дрібниці. По-перше, з нього можна викроїти одну чи кілька наукових статей, а можливо, і книгу (збагативши і розширивши, звісно).

Диплом може знадобитися вам і через десять, і через двадцять, і через тридцять років. Бо перше кохання, воно не минає, як ви знаєте.

Умберто Еко «Як написати дипломну роботу» [Еко 2007, с.223]

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОГО АРКУША КУРСОВОЇ РОБОТИ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА 00000000000000000000000000000000**

**Курсова робота
за фахом**

на тему 00000000000000000000000000000000000000
00000000000000000000000000000000000000

Виконав: студент __ курсу, групи ____
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації _____
_____ освітньо-професійної програми
_____
(ПП студента)

Керівник _____
(вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Оцінка: Кількість балів: _____
Національна шкала _____
ECTS _____

ДОДАТОК Б
ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОГО АРКУША КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ОООООООООООООООООО**

**Кваліфікаційна робота
магістра**

на тему **ОООООООООООООООООООООООООООООООООО
ОООООООООООООООООО**

Виконав: студент __ курсу, групи ____
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації _____

освітньо-професійної програми

_____
(ППП студента)

Керівник _____
(вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент _____
(вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

ДОДАТОК В

**ЗРАЗОК ЗАПОВНЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ
РОБОТИ МАГІСТРА**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

**Кваліфікаційна робота
магістра**

на тему **ВЕРБАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ АНГЛІЙСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ ЗАСОБАМИ АНГЛІЙСЬКОЇ
ФРАЗЕОЛОГІЇ**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи 8.0357-а-з
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.04 Германські мови
та літератури (переклад включно)
освітньо-професійної програми
Мова і література (англійська)
Арбеніна Марина Олександрівна

Керівник к.ф.н., доц. Залужна М. В.

Рецензент д.ф.н., проф. Приходько Г. І.

ДОДАТОК Г

ШИФРИ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ТА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНІ ПРОГРАМИ

ОР «Бакалавр»

Спеціальність 035 «Філологія»

4 курс (рік набору 2016)

Кафедра	Група	Спеціалізація	Освітньо-професійна програма
Англійської філології	6.0356-1а 6.0356-2а 6.0356-3а	035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)	Мова і література (англійська)
Романської філології і перекладу	6.0356-ф	035.05 Романські мови та літератури (переклад включно)	Мова і література (французька)
	6.0356-і		Мова і література (іспанська)
	6.0356-фп		Переклад (французький)
Німецької філології і перекладу	6.0356-н	035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)	Мова і література (німецька)
	6.0356-нп		Переклад (німецький)
Теорії та практики перекладу з англійської мови	6.0356-1ап 6.0356-2ап 6.0356-3ап	035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)	Переклад (англійський)

3 курс (рік набору 2017)

Кафедра	Група	Спеціалізація	Освітньо-професійна програма
Англійської філології	6.0357-1а 6.0357-2а 6.0357-3а	035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)	Мова і література (англійська)
Романської філології і перекладу	6.0357-ф	035.05 Романські мови та літератури (переклад включно)	Мова і література (французька)
	6.0357-і		Мова і література (іспанська)
	6.0357-фп		Переклад (французький)
Німецької філології і перекладу	6.0357-н	035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)	Мова і література (німецька)
	6.0357 - нп		Переклад (німецький)
Теорії та практики перекладу з англійської мови	6.0357-1ап 6.0357-2ап 6.0357-3ап	035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)	Переклад (англійський)

2 курс (рік набору 2018)

Кафедра	Група	Спеціалізація	Освітньо-професійна програма
Англійської філології	6.0358-1а 6.0358-2а 6.0358-3а	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська	Мова і література (англійська)
Романської філології і перекладу	6.0358-ф	035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька	Мова і література (французька)
	6.0358-фп		Переклад (французький)
	6.0358-і	035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - іспанська	Мова і література (іспанська)
Німецької філології і перекладу	6.0358-н	035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька	Мова і література (німецька)
	6.0358-нп		Переклад (німецький)
Теорії та практики перекладу з англійської мови	6.0358-1ап 6.0358-2ап 6.0358-3ап	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська	Переклад (англійський)

1 курс (рік набору 2019)

Кафедра	Група	Спеціалізація	Освітньо-професійна програма
Англійської філології	6.0359-1а 6.0359-2а 6.0359-3а	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська	Мова і література (англійська)
Романської філології і перекладу	6.0359-ф	035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька	Мова і література (французька)
	6.0359-фп		Переклад (французький)
	6.0359-і	035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - іспанська	Мова і література (іспанська)
Німецької філології і перекладу	6.0359-н	035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька	Мова і література (німецька)
	6.0359-нп		Переклад (німецький)
Теорії та практики перекладу з англійської мови	6.0359-1ап 6.0359-2ап 6.0359-3ап	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська	Переклад (англійський)

ОР «Магістр»

2 курс (рік набору 2018)

Кафедра	Група	Спеціалізація	Освітньо-професійна програма
Англійської філології	8.0358-а	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська	Мова і література (англійська)
Романської філології і перекладу	8.035-ф	035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька	Мова і література (французька)
	8.0358-фп		Переклад (французький)
	8.0358-і	035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - іспанська	Мова і література (іспанська)
Німецької філології і перекладу	8.0358-н	035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька	Мова і література (німецька)
	8.0358-нп		Переклад (німецький)
Теорії та практики перекладу з англійської мови	8.0358-ап	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська	Переклад (англійський)

1 курс (рік набору 2019)

Кафедра	Група	Спеціалізація	Освітньо-професійна програма
Англійської філології	8.0359-а	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська	Мова і література (англійська)
Романської філології і перекладу	8.0359-ф	035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька	Мова і література (французька)
	8.0359-фп		Переклад (французький)
	8.0359-і	035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - іспанська	Мова і література (іспанська)
Німецької філології і перекладу	8.0359-н	035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька	Мова і література (німецька)
	8.0359-нп		Переклад (німецький)
Теорії та практики перекладу з англійської мови	8.0359-ап	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська	Переклад (англійський)

ДОДАТОК Д

ЗРАЗОК ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології
Кафедра _____
Освітній рівень магістр
Спеціальність _____
Спеціалізація _____
Освітньо-професійна програма _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____

«__» _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проекту) _____
_____
_____

Керівник кваліфікаційної роботи (проекту) _____
_____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «__» _____ 20__ року № _____

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проекту) _____

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проекту) _____
_____
_____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____
_____
_____

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

6. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант

_____

(підпис)

_____

(ініціали та прізвище)

Керівник роботи

_____

(підпис)

_____

(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер

_____

(підпис)

_____

(ініціали та прізвище)

ДОДАТОК Е

ЗРАЗОК ЗАПОВНЕННЯ ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології
Кафедра романської філології і перекладу
Освітній рівень магістр
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.05 Романські мови та літератури (переклад включно)
Освітньо-професійна програма Мова і література (іспанська)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

« ____ » _____ 2017 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
МІШУКОВІЙ ОЛЬЗИ МИКОЛАЇВНИ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проекту) «Мовні засоби репрезентації ольфакторного простору в сучасній іспанській мові»

Керівник кваліфікаційної роботи (проекту) Телкова Оксана Василівна, к.ф.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «05» травня 2017 року № 626-с

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проекту) _____
10 січня 2018 р.

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проекту)
теоретичні засади теорії лексико-семантичного поля; ольфакторний простір як складова невербальної комунікації; словники іспанської мови; електронний лінгвістичний корпус іспанської мови CORPES XXI

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1) здійснити огляд теоретичних джерел; 2) розглянути ольфакторний компонент як складову невербальної комунікації; 3) виявити систему засобів репрезентації ольфакторного простору у мові та мовленні; 4) побудувати модель лексико-семантичного поля «запах» в сучасній іспанській мові

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Телкова О. В., к.ф.н., доц.	05.05.2017	05.05.2017
Розділ 1	Телкова О. В., к.ф.н., доц.	15.06.2017	15.06.2017
Розділ 2	Телкова О. В., к.ф.н., доц.	05.09.2017	05.09.2017
Висновки	Телкова О. В., к.ф.н., доц.	15.10.2017	15.10.2017

6. Дата видачі завдання 05.05.2017 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	травень 2017	виконано
2.	Добір фактичного матеріалу	травень 2017	виконано
3.	Написання вступу	червень 2017	виконано
4.	Написання теоретичного розділу	серпень 2017	виконано
5.	Написання практичного розділу	вересень 2017	виконано
6.	Формулювання висновків	жовтень 2017	виконано
7.	Проходження нормоконтролю	грудень 2017	виконано
8.	Одержання відгуку та рецензії	січень 2018	виконано
9.	Захист	січень 2018	виконано

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант _____
(підпис)

О. М. Мішукова _____
(ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____
(підпис)

О. В. Телкова _____
(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено
Нормоконтролер _____
(підпис)

М. О. Биба _____
(ініціали та прізвище)

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ПРОБЛЕМА ОСМИСЛЕННЯ ПОНЯТТЯ «КОНЦЕПТ»....	8
1.1 Концепт як міждисциплінарний термін	8
1.2 Концепт в парадигмі сучасних лінгвістичних теорій	14
1.2.1 Типологія концептів	16
1.2.2 Основи опису структури концептів	21
РОЗДІЛ 2 ДОЛЯ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВИХ	
ДОСЛІДЖЕНЬ.....	25
2.1 Доля як об'єкт філософського аналізу	25
2.2 Висвітлення поняття «доля» з точки зору психології.....	32
2.3 Теоретико-методологічні засади дослідження концепту «доля».....	40
РОЗДІЛ 3 ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ДОЛЯ» ЗАСОБАМИ	
АНГЛІЙСЬКОЇ, ФРАНЦУЗЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ	47
3.1 Аналіз лексичних вербалізаторів концепту «доля».....	47
3.2 Актуалізація концепту «доля» фразеологічними одиницями	55
ВИСНОВКИ	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТОК А	72
ДОДАТОК Б	73

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ

РЕФЕРАТ

Дипломна робота – 89 стор., 82 джерела, 3 додатки.

Об’єкт дослідження: процес актуалізації гамлетівського дискурсу в сучасній літературі.

Мета роботи: визначення шляхів, форм та механізмів оприявлення гамлетівського сюжету в літературі II половини XX – початку XXI сторіччя.

Теоретико-методологічні засади: ключові положення теорії дискурсу, розроблені в лінгвістиці (П. Серіо, Е. Бенвеніст, Н. Арутюнова, Е. Істгоуп та ін.) та літературознавстві (П. де Ман, В. Тюпа, Т. Михед, І. Папуша та ін.).

Отримані результати: серед літературних проєкцій «Гамлета» виокремлюються два типи – текстоцентричні (В. Гілберт, Т. Стоппард, Б. Акунін та ін.) та контекстуальні (М. Хейг, Д. Вроблевські та ін.). Найбільш репрезентативним в плані дослідження літературної складової гамлетівського дискурсу є аналіз контекстуальних проєкцій, адже в них найбільш повно реалізується весь спектр інструментів художнього осмислення канонічного сюжету. Діапазон таких стратегій варіюється від повної деконструкції до апропріації. До засобів креативної інтерпретації Шекспірової трагедії слід віднести зсув оповідного центру і перенесення фокусу читацької уваги на другорядних дійових осіб, конструювання нового сюжету з наявних фабульних блоків, домислення і дописування (як шляхи прояснення затемнених моментів), редукування тексту за селективним принципом (орієнтоване на підтримання чи реконструкцію стереотипізованої візії трагедії).

Ключові слова: *метатекст, літературна проєкція, Гамлет, метафікційність, металітературність, інтертекстуальність*

ДОДАТОК И

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ РЕЗЮМЕ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

SUMMARY

The presented paper is dedicated to the analysis of such a topical problem as the semantic changes in the process of functioning of the Hamlet-discourse.

The object of the work can be defined as the discourse about Hamlet and the peculiar character of its artistic transformation in the sphere of literature in the whole complexity of its ethic and philosophical connections with the worldview of the people of the corresponding epoch.

The main aim of the paper consists in analyzing the ways, mechanisms and forms of the appropriating the discourse about Hamlet in the modern literature. It determined the accomplishment of such objectives as:

- profound analysis and systematization of the theoretical foundations of the theory of discourse;
- investigation of the algorithm, aspects and stages of re-actualization of the discourse about Hamlet in the world literature.

The definition of a “literary projection” is offered in the work. Two types of the literary projections of “Hamlet” are distinguished: text-oriented (W. Gilbert, T. Stoppard, B. Akunin) and contextual (M. Haig, D. Wroblewski). The author proves that the usage of the category “discourse” in the research of Shakespeare tragedy’s literary projections makes it possible to distinguish those factors due to which this play steadily maintains the central position in the world literary canon.

The scientific novelty of the presented research lies in the investigation of the ways, mechanisms and forms of functioning of the discourse about Hamlet in modern literature from the point of view of the theory of discourse.

Key-words: *discourse, Hamlet, literary projection, text-oriented literary projection, contextual literary projection*

ДОДАТОК К

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ РЕЗЮМЕ ФРАНЦУЗЬКОЮ МОВОЮ

RÉSUMÉ

Le sujet de notre recherche est les stratégies communicatives de persuasion dans le discours politique français contemporain.

L'objet d'étude est défini par les stratégies communicatives de persuasion avec l'ensemble tactico-stratégique des moyens linguistiques à l'effet persuasif spécifiques pour le discours politique français contemporain.

L'objectif est de révéler et de décrire les stratégies communicatives de persuasion et les tactiques qui les représentent dans le discours politique français contemporain aussi que d'analyser les moyens linguistiques qui réalisent ces stratégies au niveaux lexical, syntaxique et morphologique de la langue.

Le discours politique français contemporain est caractérisé surtout par 6 stratégies de persuasion: la stratégie d'argumentation, de la propagande, d'auto-présentation, de la déconsidération, la stratégie émotionnelle et la stratégie théâtrale. Chaque stratégie est orientée vers la réalisation de l'influence persuasive à l'aide des tactiques correspondantes représentées par les moyens linguistiques (lexicaux, syntaxiques et morphologiques).

Les moyens linguistiques exercent l'influence persuasive au niveau lexical à l'aide du lexique expressif et idéologiquement marqué, des argotismes, des phraséologismes, des néologismes et des tropes (la métaphore et les périphrases). Au niveau syntaxique – à l'aide des incisives, des questions rhétoriques, de l'anaphore, des constructions segmentées, de la mise en relief et des antithèses. Au niveau lexicomorphologique – à l'aide des verbes modaux, des nom de nombre, des pronoms et des connecteurs logiques. Au niveau morphologique – à l'aide du superlatif.

***Mots-clés:** le discours politique, l'influence, la communication, la persuasion, la stratégie communicative, la stratégie de persuasion, les tactiques, les moyens linguistiques, les niveaux de langue.*

ДОДАТОК Л

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ РЕЗЮМЕ ІСПАНСЬКОЮ МОВОЮ

RESUMEN

El objeto del estudio en este trabajo es una categoría gramatical de tiempo del verbo español como portadores de valores expresivos-estilísticos en el lenguaje español moderno.

El objetivo consiste en identificar y organizar las potencia expresivas de la categoría gramatical de tiempo del verbo en el lenguaje español moderno.

La base teórica y metodológica: los principios fundamentales de la teoría de la gramática funcional y de la estilística, desarrollados en lingüística (Ch. Bally, M. Criado de Val, D. Alonso A. Alonso, C. Alonso Hernandez, I. Arnold, T. Vinokur, N. M. Firsova)

Los resultados obtenidos: fueron examinados situación y estado de desarrollo de la estilística gramatical en el desarrollo actual estilística lingüística; fue estudiada la categoría de tiempo gramatical del verbo español; fue sistematizada la estructura del concepto del valor gramatical; fueron identificados los principales rasgos distintivos del lenguaje español, fueron analizados el papel de la expresividad y de la modalidad en el uso estilístico de la categoría gramatical de tiempo en el habla española contemporánea, fueron descritas las posibilidades estilísticas de la categoría gramatical del tiempo en el plan pasado, presente y futuro, descritos e ilustrados los casos clave de la transposición de la categoría gramatical del tiempo.

Palabras clave: *categoría gramatical, significado y el valor estilístico, la expresividad, la modalidad, transposición, lenguaje.*

ДОДАТОК М

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ РЕЗЮМЕ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ

ZUSAMMENFASSUNG

Die Frage der Gleichstellung der Geschlechter war immer aktuell. Heutzutage steht der Mensch im Mittelpunkt der Welt und Wissenschaft. Deswegen rufen die Forschungen, die sich auf die Manifestation der menschlichen Persönlichkeit in der Sprache beziehen, immer mehr Interesse hervor. In dieser Forschung untersuchen wir die Werbeanzeigen, die zu dem wirtschaftlichen Diskurs und zum privaten Werbungsdiskurs gehören.

Das kommunikative Ziel der wirtschaftlichen Werbung ist es, die Kunden zum Kauf der Waren anzutreiben. In unserer Arbeit wurden verbale und nonverbale Mitteln, die zur Verbalisierung der Genderstereotype dienen, geforscht.

In der vorliegenden wissenschaftlichen Forschung lenken wir die Aufmerksamkeit auf die Textsorte Kontaktanzeige, die im privaten Werbediskurs funktioniert. Aufgrund der Forschung der Kontaktanzeigen und der wirtschaftlichen Werbung, werden die Genderstereotype festgestellt.

Die Stereotype der Maskulinität, die auf dem Material der wirtschaftlichen Werbungsdiskurs geforscht und festgestellt sind, sind folgende: „der Mann soll schön sein“, „der Mann soll sportlich sein“, „der Mann soll erfolgreich sein“, „der Mann kocht gern“. Die femininen Stereotype sind: „die Frau soll immer schön sein“, „die Frau ist vor allem eine Hausfrau“, „die Frau versteht mit der Technik umzugehen“, „die Frau soll Geschäftsfrau sein“, „die Frau mag verschiedene Leckereien“. Der Diskurs der Kontaktanzeigen ließ uns solche Stereotype der Maskulinität: „der Mann soll romantisch sein“, „der Mann soll flirten“, und solche Stereotype der Femininität „die Frau soll romantisch sein“, „die Frau soll träumen können“, „die Frau soll flirten“, „die Frau ist dominant“ und „die Frau ist Hetzerin“ herausgliedern.

Stichwörter: *Gender, Stereotyp, Werbung, Diskurs, Kontaktanzeige, Frame, Maskulinität, Femininität*

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ВСТУПУ

ВСТУП

Фразеологія належить до тих складових будь-якої мови, зокрема й англійської, що привертають особливу увагу лінгвістів, оскільки фразеологічний склад мови – це джерело її розвитку, особливо зміни значень слів, а також невичерпне джерело народної мудрості, на основі якого проводяться численні як лінгвістичні, так і лінгвокультурологічні дослідження. Значна кількість фразеологічних одиниць представлена не лише у повсякденній англійській мові, але й у мові політиків, газетних статтях, художніх текстах відомих письменників тощо.

Детальним дослідженням фразеології англійської мови займалися М. Г. Комлев, О. І. Смирницький, Л. Скрипник, О. В. Кунін, В. В. Виноградов, О. К. Луконіна, Н. Р. Норрік, А. Ланглоц, О. С. Ахманова, Л. О. Чиненова, Ш. Баллі, Ч. Фернандо, Р. Флавелл, Ф. Р. Палімер, Ф. П. Кауї. Англійськомовні фразеологізми опрацьовані і лексикографічно, насамперед у таких словниках як “Longman Idioms and Phrasal Verb Dictionary”, “Oxford Dictionary of English Idioms”, “Cambridge Idioms and Phrasal Verb Dictionary”, “Dictionary of Idioms and their Origins”, “Book of Idioms A to Z”, “Cambridge International Dictionary of Idioms”.

Попри значний інтерес до проблематики фразеологізмів та велику кількість присвячених їм наукових праць, у лінгвістиці досі є дискусійні положення. Зокрема, не остаточно вирішеним є питання про визначення фразеологізмів у мові, принципи їх класифікування, основні функції, структурні характеристики та семантичні зрушення.

Актуальність роботи полягає в необхідності вироблення ґрунтовного системного підходу до аналізу фразеологізмів як складного лінгвістичного явища, спираючись на сучасний мовний матеріал.

Наукова новизна полягає у спробі власного дослідження особливостей структури й семантики фразеологічних виразів сучасної англійської мови із компонентом-зоонімом.

Об'єктом дослідження є англійські фразеологізми із компонентом-зоонімом.

Предметом дослідження є структурні та семантичні характеристики англійських фразеологізмів із компонентом-зоонімом.

Метою дослідження є розкриття особливостей структури й семантики фразеологічних одиниць із компонентом-зоонімом в сучасній англійській мові.

Для дослідження поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

- 1) дати визначення терміну «фразеологізм»;
- 2) проаналізувати різні підходи до класифікації фразеологізмів;
- 3) з'ясувати основні функції фразеологізмів;
- 4) розкрити сутність поняття «зоонім» та його роль у структурі англійських фразеологізмів;
- 5) встановити структурні характеристики англійських фразеологічних виразів із зоонімами;
- 6) виявити особливості семантики англійських фразеологізмів із компонентом-зоонімом,
- 7) описати семантичні зміни, що відбуваються із зоонімом у складі фразеологізмів англійської мови.

Матеріалом дослідження стали 140 англійських фразеологізмів із компонентом-зоонімом, відібраних із 5 словників сучасної англійської мови (друкованих і онлайн, тлумачних та ідіоматичних): “Longman Dictionary of Contemporary English”, “Dictionary of Idioms and their Origins”, “Book of Idioms A to Z”, “Oxford Dictionary of English Idioms”, “Cambridge International Dictionary of Idioms”.

Методи дослідження. Дослідження здійснювалось на основі використання таких методів та прийомів: лінгвістичного спостереження та

аналізу, описового і компонентного методів, методу аналізу словникових дефініцій та статистичних методів обчислення кількісних результатів.

Практична значущість дослідження полягає у можливості використання його результатів під час проведення семінарських занять з лексикології та практичних занять з англійської мови.

Робота пройшла **апробацію** на 2х науково-практичних студентських конференціях. Результати дослідження представлено у 2 публікаціях:

1. Іванова Т. С. Зоонім як об'єкт лінгвістичного дослідження. Різдвяні читання. *Різдвяні студентські наукові читання : Vita in lingua* : Матеріали міжвишівської студентської науково-практичної конференції. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2017. С. 25-26.

2. Іванова Т. С. Структурно-семантичні параметри англомовних фразеологізмів із компонентом-зоонімом. *Збірник наукових праць студентів, аспірантів і молодих вчених «Молода наука-2017»* : у 4 т. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. Т. 2. С. 38-40.

Структура роботи: дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків, додатку та списку використаної літератури.

У вступі подано загальні відомості про дану наукову працю, починаючи від умотивування теми, мети, завдань, актуальності дослідження, визначення об'єкту, предмету та структурування роботи.

У першому розділі подаються загальні відомості про фразеологію як лінгвістичну дисципліну, особлива увага приділяється визначенню поняття «фразеологізм», розглянуто питання класифікації та функціонування фразеологізмів.

Другий розділ містить власний аналіз фразеологічних одиниць сучасної англійської мови із компонентом-зоонімом.

У висновках подано узагальнені результати проведеної роботи. Додаток містить добірку із 240 англомовних фразеологічних виразів, які стали фактичним матеріалом дослідження.

Загальна кількість сторінок 86, кількість використаних джерел 107.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ РОЗДІЛУ

РОЗДІЛ 2

**СПЕЦИФІКА ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ІЗ КОМПОНЕНТОМ-ЗООНІМОМ
В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ**

2.1 Зоонім як компонент фразеологічних одиниць

2.1.1 Загальна характеристика зоонімів. Людина здавна прагне наділити людськими рисами об'єкти зовнішнього світу, у тому числі і неживі. Ще Ш. Баллі стверджував, що одвічна недосконалість людського розуму проявляється зокрема і в тому, що людина завжди прагне одухотворити все, що її оточує. На його думку, людина не може уявити собі, що природа є мертвою і бездушною; її уява постійно наділяє життям неживі предмети, але це ще не усе: людина постійно приписує усім предметам зовнішнього світу риси і прагнення, властиві її особі [Баллі 1955, с. 221].

Така особливість людського мислення відобразилась і в мові, особливо у фразеології. Англійська фразеологія дуже багата і має багатовікову історію. Фразеологія постає безцінною скарбницею для виявлення національної мовної самобутності народів [Манакин 2004, с. 265], оскільки саме у фразеологізмах знаходить своє відображення історія народу, його культура та побут. На думку Д. Б. Гудкова, фразеологізми найбільш наочно відбивають національний образ світу, зафіксований у мові, нею детермінований та в ній закріплений [Гудков 2003, с. 193].

Фразеологізми найчастіше носять національний характер, тому сучасні лінгвісти вважають ФО згустком культурної інформації, що дозволяє сказати багато що, економлячи мовні засоби і водночас добираючись до глибини народного духу й культури [Маслова 2001, с. 55]. Як справедливо стверджує

О. Паньків, «у різних варіантах сучасної англійської мови існують власні фразеологічні засоби для вираження того чи того компонента або поняття картини світу, які варіюють частково або повністю» [Паньків 2013, с. 95].

Дійсно, фразеологізми відбивають відмінності між поняттями та уявленнями, зафіксованими в різних мовах, у тому числі й за допомогою включення різних лексем в однакові фразеологічні моделі. Наприклад, укр. (*дивитись*) як *кіт на сало*, рос. *как кот на сметану*, англ. (*the way*) *a cat looks at a canary* («на канарку»), пол. *jak kot na szperke* («на шкварку»), болг. *како котка на суджук* («на ковбасу») [Манакин 2004, с. 265].

Поряд із національними фразеологізмами в англійській фразеології також існує багато інтернаціональних фразеологізмів. Англійський фразеологічний фонд – це складна сукупність корінних та запозичених фразеологізмів (насамперед із давньогрецької та давньоримської міфології, біблійних текстів, художніх творів іноземних авторів-класиків) з переважанням перших. Наприклад, загальновідома біблійна притча отримала таке практично тотожне відбиття у ФО різних європейських мов: укр. *блудний син*, англ. *prodigal son*, нім. *der verlorene Sohn*, італ. *il figlio prodigo*. У такий спосіб в деяких фразеологізмах зберігаються архаїчні елементи, що представляють попередні епохи [Кунин 1986, с. 5].

Фразеологія будь-якої мови, зокрема англійської, містить та передає «біоморфний код культури», котрий, за визначенням В. Красних, відбиває уявлення людини про світ тварин, рослин та бестіаріїв [Красных 2002, с. 247]. Він насамперед пов'язаний із стереотипами про образи різних представників тваринного світу, які існують у мові. Якості людського характеру, явища природи, моральні проблеми часто позначаються у фразеологізмах з залученням слів, що представляють назви тварин і птахів.

У процесі аналізу таких фразеологізмів використовують терміни «*зоонім*» – «лексико-семантичний варіант слова, що виступає в якості будь-якої або родової назви тварини і як метафорична назва при аналізі лексики з точки зору емоційно-оціночної характеристики людини» [Коваленко, Рзаєва 2013, с. 31].

ДОДАТОК П

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

СПИСОК ТЕОРЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Английские неологизмы / отв. ред. Ю. А. Жлуктенко. Киев : Наукова думка, 1983. 172 с.
2. Андрусак І. В. Мовні механізми репрезентації інноваційних концептуальних структур в англійській мові кінця ХХ століття. *Проблеми романо-германської філології. Збірник наукових праць*. Ужгород : Ліра, 2004. С. 21–32.
3. Аристотель. Этика. Политика. Риторика. Поэтика. Категории. Минск : Литература, 1998. 1392 с.
4. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. Изд. 4-е. Москва : КомКнига, 2007. 570 с.
5. Головка О. М. Лінгвальний та екстралінгвальний аналіз англійських інновацій, утворених на основі «уцуріе». *Вісник ЖДУ ім. І. Франка*. 2007. Випуск 32. С. 207–210.
6. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / пер. с нем., 2-е изд. Москва : Прогресс, 2000. 398 с. (Филологи мира).
7. Зацний Ю. А. Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу. Львів : ПАІС, 2007. 228 с.
8. Furiassi C. False Anglicisms in Italian Monolingual Dictionaries : A Case Study of Some Electronic Editions. *International Journal of Lexicography*. Oxford : Oxford University Press, 2003. Vol. 16, № 2. P. 121–142.
9. Gates B. Enter “Generation I”. URL: <http://www.microsoft.com/presspass/ofnote/03-00instructor.mspx>. 2000. (дата звернення: 10.05.2018).
10. Harrington M. Women, the Values Debate, and a New Liberal Politics. *Dissent*. 2005. Winter. P. 86–91.

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

11. Грин Дж. Словарь новых слов (Dictionary of New Words). Москва : Вече, 1996. 352 с. (Bloomsbury).
12. Дворецкий И. Х. Латинско-русский словарь : ок. 50 000 слов. 3-е изд., испр. Москва : Рус. яз., 1986. 840 с.
13. Ayto J. A Century of New Words. Oxford : Oxford University Press, 2007. 250 p.
14. Медведєва Л. М. Англо-українсько-російський словник усталених виразів. Київ : Укр. енциклопедія, 1992. 496 с.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

15. The Adelaide Now (2007-2009).
16. The Australian (2002-2009).
17. The Boston Globe (1987-2009).
18. The Chicago Tribune (1989-2008).
19. The Economist (1988-2009).
20. The Guardian (1997-2009).
21. The Independent (1994-2009).
22. Cullin M. A Slight Trick of the Mind. New York : Anchor, 2006. 277 p.
23. Bronte Ch. Jane Eyre. Penguin Books, 1994. 447 p.
24. Mitchell M. Gone with the Wind. URL : <http://gutenberg.net.au/ebooks02/0200161p.pdf>. (дата звернення: 28.03.2019).

ДОДАТОК Р

**СЛОВА ТА ВИРАЗИ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕКСТУ НАУКОВОЇ РОБОТИ ТА
ДОПОВІДІ НА ЗАХИСТ [Методичні рекомендації 2011, с. 57-59]**

Для організації логічної структури тексту:

Перш за все ...	З одного боку ..., з іншого ...
Спочатку ...	Більш того, ...
Потім ...	Унаслідок цього ...
Після ...	На наш погляд, ...
Таким чином ...	Ми вважаємо, що ...
Загалом ...	Слід зауважити, що ...
В цілому ...	Оскільки...
Проте ...	З урахуванням вищенаведеного.....
Однак ...	В результаті ...
Попри вищезазначене, ...	В цілому, як правило ...
Як вже було зазначено, ...	Принагідно зазначимо ...
По-перше, по-друге ...	Доходимо висновку ...

У теоретичній частині у процесі систематизації літератури з досліджуваної проблеми (Z) бажано використовувати такі вирази:

Наукову працю присвячено загальнотеоретичним проблемам ...

У розвідці окреслюються теоретичні засади методології ...

Методологічним підґрунтям дослідження виступає ...

Проблематика Z посідає одне з провідних місць у сучасному мовознавстві, тому що ...

Розглядаючи проблематику ... , ми виходимо з того, що ...

Z неодноразово ставав предметом уваги науковців, проте, слід зазначити, що більшість досліджень присвячено аналізу Z в цілому.

Мовні засоби вираження Z привертали увагу багатьох вітчизняних і зарубіжних дослідників ...

В історії лінгвістичних учень існували різні погляди на ...

Відомі підходи до проблеми Z Л. Джоунза, О. В. Петренка, С. П. Шевченка, І. Я. Коваленка, М. В. Смирнової. Перший підхід характеризується звертанням до аналізу семантичного аспекту явища Z [Jones 1990]. Його послідовники [Петренко 1999, Шевченко 1999, Коваленко 2002] визначають Z як ...

В окремих дослідженнях [Степанов 1979, с. 3-4] спостерігаємо ухил у бік визнання ...

Схожі погляди знаходимо в працях І. О. Бодуена де Куртене [Бодуен де Куртене 1963, с. 366-367], який звертав увагу на ...

Попри очевидні переваги проаналізованих підходів, релевантною площиною для аналізу ... виявляється ... підхід.

Застосування такого підходу до аналізу Z дозволило встановити його ... аспекти, зокрема ....

Утім, ... деякі аспекти Z залишаються недостатньо (практично не) дослідженими, що зумовило наукову новизну нашого дослідження.

У науковому обігу ...

Під впливом розвитку ...

Заслугує на окрему увагу ...

Увагу дослідників зосереджено на ... аспекти/підході.

Підґрунтям такого підходу є ...

Передовсім увагу науковців привертає ...

Висвітлення/ретельне вивчення/детальний розгляд явища Z започаткували ...

В інтерпретації М. О. Степанченка [Степанченко 2007] явище Z постає ...

Витоки явища ... полягають у ...

Особливої уваги потребує вивчення ... аспекту явища Z .

Вагомий внесок у розробку проблеми зробили...

Підхід до явища Z , застосований П. І. Журавським [Журавський 2010], розкриває ... дозволяє ...заперечує... спростовує ...

Цінним в підході П. І. Журавського [Журавський 2010] є ...

Зазначену точку зору також розглядають Д. О. Антонов [Антонов 2016, с. 67] і В. М. Тарасенко [Тарасенко 2014, с. 108] ...

Подібна (протилежна) точка зору міститься у роботі О. В. Поповського та Ю. В. Юріної [Поповський, Юріна 2015] ...

Зазначений вище погляд на проблему розділяють (підтримують) О. П. Світлов [Світлов 1997] та Г. Овчаренко [Овчаренко 2007] ...

Цінним (новим) у підході автора є те, що ...

Ці різні підходи об'єднує ...

Потребує додаткового розгляду ....

Необхідно зосередити увагу на ...

У рамках ... підходу висвітлюється ...

Представники ... напряду досліджують ...

Звертаючись до ..., слід (доцільно) зазначити, що ...

З цього приводу автор ...

Отримані кількісні показники свідчать про те, що ...

Стосовно ..., слід зазначити ...

За твердженням С. І. Володькова [Володьков 2007, с. 64] ..., на думку С. П. Уварової [Уварова 2004, с. 177] ...

Найбільш поширеною точкою зору на дефініцію ... є його тлумачення як ...

Як уже було зазначено у 1му розділі ...

Як стверджувалось раніше ...

Питання про ... буде розглянуто ...

Доцільно також звернутися до ...

Основним завданням у цьому розділі є ..., відтак ...

Емпіричний матеріал дозволяє простежити, яких змін поступово зазнав ...

Розгляд фактичного матеріалу дав змогу розподілити ... на такі групи: ...

Таким чином, стає очевидним, що ...

Принадібно зазначимо, що ...

Також маємо зауважити, що ...

Під час викладення результатів дослідження у практичній частині:

У цій роботі /науковій розвідці/науковій праці з'ясовано, що ....

Аналіз емпіричного/ілюстративного/мовного матеріалу виявив, що...

Якісно новим стало звернення до ..., що дозволило ...

Таким чином, виконаний аналіз доводить, що..

Проведене дослідження дає можливість констатувати, що..

У ході дослідження були детально проаналізовані...

Результати роботи дають підстави вважати, що...

У процесі дослідження виникла необхідність/нагальна потреба...

Ми встановили/з'ясували/виявили/продемонстрували/довели/спростували/
підтвердили/дійшли висновків, що ...

У результаті дослідження було сформовано власний погляд на ...

В ході аналізу ілюстративного матеріалу було виявлено ...

Детальний аналіз фактичного матеріалу дозволяє стверджувати ...

У представленій науковій розвідці були детально розглянуті ...

Було встановлено чинники/параметри/аспекти/особливості/специфічні риси ...

Як показало/продемонструвало/підтвердило наше дослідження...

Як свідчать результати аналізу мовного/фактичного/емпіричного матеріалу...

Аналіз мовного матеріалу засвідчив...

Застосування ... методу (аналізу) дало змогу встановити...

Механізм утворення/відтворення/реалізації/актуалізації ... полягає у ...

Керуючись принципом/методом/підходом/отриманими даними, можна
стверджувати, що ...

Систематизовані результати проведеного аналізу можуть бути використані ...

Перспективним напрямком подальших досліджень з даної проблематики постає
розгляд ...

Перспективними вважаємо наукові розвідки, що стосуються ...

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 [Приклади оформлення]

Джерело	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 3. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 4. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 5. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 6. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с. 7. Киенко І. О. Сучасний англійський комічний роман. К : Наукова думка, 1993. 119 с. 8. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом : теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 5. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с. 6. Лопушанський В. М., Пиц Т. Б. Німецькомовні лексичні запозичення у південно-західних говорах України : Навч. посібник. Дрогобич : Посвіт, 2011. 122 с. 7. Зацний Ю. А. Янков А. В. Інновації у словниковому складі англійської мови початку ХХІ століття : англо-український словник. Вінниця : Нова Книга, 2008. 360 с.

Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. О. Судові та правоохоронні органи України. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с. 5. Лабунская В. А., Менеджерическая Ю. А., Бреус Е. Д. Психология затрудненного общения. М. : Academia, 2001. 285 с.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Менеджмент : навч. посіб. / Д. Т. Бікулов та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 2. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 3. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 4. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.

	5. Словник буковинських говірок / за заг. ред. Н. В. Гуйванюк. Чернівці : Рута, 2005. 688 с.
Багато-томні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2015. Т. 1. 306 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд. : Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Основи загальної психології : навч. посібник у 2-х т. / укл. : Полозенко О. В., Омельченко Л. М., Яшник С. В. та інші. Київ : НУБіП, 2009. Т. II. 257 с. 5. Правова система України : історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України : сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 3. Кулінич О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с. 4. Нагорна О. О. Етнокультурні особливості семантики англійських фразеологізмів (на матеріалі британського варіанту англійської мови) : автореф. дис... канд. наук : 10.02.04. Одеса, 2008. 21 с.
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 2. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с. 3. Гришко О. П. Вербалізація української ментальності в художньому дискурсі кінця ХХ – початку ХХІ століть : дис... канд. філол. наук : 10.02.01. Запоріжжя, 2017. 235 с.

Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 4. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 5. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.
Архівні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.
Патенти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Люмінісцентний матеріал : пат. 25742 Україна : МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей : пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-

	довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : бібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одисей, 2003. 128 с. 4. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
Частина видання: книги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров. <i>Михайло Баймуратов : право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави : конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 3. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття : порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років : втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф.,

	<p>м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>4. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p> <p>5. Пихтовникова Л. С. Прагмастилістика дискурса в свете лингвосинергитической парадигмы. <i>Когніція, комунікація, дискурс</i> : междунар. електрон. сб. науч. ст. Харьков : ХНУ имени В.Н. Каразина, 2016. № 13. С. 114–130. URL : http://sites.google.com/site/cognitiondiscourse/home</p>
<p>Частина видання:</p> <p>довідкового видання</p>	<p>1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.</p> <p>2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред. : Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
<p>Частина продовжуваного видання</p>	<p>1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України : реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>
<p>Частина періодичного видання (журналу, газети)</p>	<p>1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права : генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Петрушова Н. Поняття пресупозиції та її типологія у прагмалінгвістиці. <i>Філологічні науки</i>. №15. 2013. С. 87–95. 4. Єнікеева С. М. Внутрішньосистемна організація словотворення сучасної англійської мови. <i>Нова філологія</i>. Запоріжжя, 2012. № 53. С. 67–74. 5. Приходько Г. І. Оцінка як об'єкт лінгвістики : перспективи комунікативного аспекту дослідження. <i>Нова філологія</i>. 2014. № 66. С. 180–184. 6. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19. No 1. P. 98–108.
Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf. (дата звернення: 27.02.2018). 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття : період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006. 5. Поради журналістам : Блог Анатолія Бабинського. URL : https://risu.org.ua/ua/index/blog/~anatolius/46842/ (дата звернення: 17.04.2018).

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ» ВІД 05.09.2017 № 2145-VIII

СТАТТЯ 42. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

1. *Академічна доброчесність* – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

3. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:*

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

4. *Порушенням академічної доброчесності вважається:*

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі [Закон 2017].

**Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ**

Я, _____, студент(ка) _____ курсу,
форми навчання _____, факультету _____,
спеціальність _____, освітньо-професійна програма
_____ , адреса електронної пошти _____,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему
« _____ »

відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____

Підпис _____

ПІБ (студент) _____

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ». 2016. 26 с. (Інформація та документація). URL: http://library.znu.edu.ua//site/obyavlenia/3659_3008-2015.pdf. (дата звернення: 20.08.2018).
2. ДСТУ 3582:2013. Національний стандарт України. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила. (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація). URL: <http://library.znu.edu.ua//site/obyavlenia/3582.pdf> (дата звернення: 28.08.2018).
3. ДСТУ 8302:2015. Національний стандарт України. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ». 2016. 16 с. (Інформація та документація). URL: http://library.znu.edu.ua//site/obyavlenia/DSTU_8302_2015--.pdf. (дата звернення: 10.08.2018).
4. Еко У. Як написати дипломну роботу : Гуманітарні науки / Пер. за ред. О. Глотова. Тернопіль : Мандрівець, 2007. 224 с.
5. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017. № 2145-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 29.08.2018).
6. Методичні рекомендації щодо оформлення курсових, дипломних і магістерських робіт для студентів факультету іноземної філології / Уклад. : О. М. Головка, С. Г. Вдовицька, К. М. Ружин, О. В. Телкова, Т. М. Уділова, П. І. Яценко. Запоріжжя : ЗНУ, 2011. 70 с.
7. Положення про організацію освітнього процесу в Запорізькому національному університеті. URL: http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_pro_organ_zts_yu_osv_tn_ogo_protseesu_v_znu.pdf (дата звернення: 18.08.2018).
8. Положення про порядок створення, організацію і роботу екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти у Запорізькому національному університеті. URL: http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_pro_poryadok_stvorennya_organ_zats_yu_robotu_ekzamenats_jnoyi_kom_s_yi_z_atestats_yi_zdobuvach_v_vischoyi_osv_ti_u_znu.pdf (дата звернення: 18.08.2018).
9. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 (укладено Науковою бібліотекою ЗНУ). URL: <http://library.znu.edu.ua//site/obyavlenia/SPISOK.pdf> (дата звернення: 25.08.2018).

Навчально-методичне видання
(українською мовою)

Биба Марія Олексіївна
Василина Катерина Миколаївна
Воробйова Марина Вікторівна
Залужна Марина Володимирівна
Морошкіна Галина Федорівна
Уділова Тетяна Миколаївна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ
КУРСОВИХ РОБІТ І КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ МАГІСТРА

для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра та магістра
спеціальності «Філологія»

Рецензент *О. О. Ніколова*
Відповідальний за випуск *К. М. Ружин*
Коректор *М. В. Залужна*